

Oliver Sacks (vert.Otto Biersma en Luud Dorresteyn): 'Onderweg' De autobiografie. Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam 2015 (Geestelijke gezondheidszorg/Verslaving/Kanker/AG/ED/PO) Zie ook: www.debezigebij.nl

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Dit is een echte autobiografie in de zin dat Oliver Sacks (1933-2015) terugblijkt op zijn hele leven: jeugd, opleiding, relaties, de boeken die hij schreef, de banen die hij had, zijn leven in Amerika. Het levert veel informatie over zijn achtergronden en zijn motivatie om arts te worden en de keuze en interesse voor de specialisatie neurologie. Waarbij ook duidelijk wordt hoe verweven zijn eigen ervaringen op diverse gebieden zijn met zijn manier van werken en de boeken die hij heeft geschreven. Boek van 432 pagina's. Oliver Sacks stierf in augustus 2015 aan de gevolgen van kanker.

Over de schrijver:

De Engelse Oliver Sacks (1933-2015) was praktiserend arts en heeft wereldfaam verworven met boeken als 'De man die zijn vrouw voor een hoed hield' en 'Ontwaken in verbijstering' (de basis voor de film *Awakenings*). Hij woonde in New York City en werkte als hoogleraar neurologie aan de Columbia University Medical Center. Zie ook dit boek en : https://nl.wikipedia.org/wiki/Oliver_Sacks

Korte beschrijving:

Deze autobiografie laat zien hoe in het leven van Oliver Sacks, werk, boeken schrijven en eigen ervaringen elkaar hebben beïnvloed. Een mooie biografie van een invloedrijke man. Oliver Sacks start bij zijn jeugd die hij kort toelicht. Hij bracht zijn jeugdjaren in Engeland door, als een van de vier zonen van een artsenpaar. Hij beschrijft hoe hij zijn opleiding kreeg en dat zijn ouders van hem ook verwachtten dat hij arts zou worden. Hij licht toe hoe hij tegen deze opleiding aankeek, waar zijn kwaliteiten en interesses lagen. Ook gaat hij in op hoe zijn ouders tegen zijn homoseksualiteit aankeken, welke invloed zijn broer Michael op hun gezin en hem heeft gehad, en hoe hij daarna zoekend binnen de artsenstudie op zijn uiteindelijke plek terecht is gekomen. Hij koos voor vervolgstudiejaren in Canada en Amerika, ging daar wonen, en later in Amerika werken. Hij beschrijft hoe hij op zijn motor rondtoerde, een periode verslaafd raakte, afkickte. Hij licht toe hoe verschillende boeken die hij ondertussen schreef verband hielden met eigen persoonlijke ervaringen (o.a. *Een been om op te staan*), of vaker waarom hij schreef over ervaringen met patiënten (o.a. *De man die zijn vrouw voor een hoed hield*).

Wat viel op:

Hoe open Oliver Sacks schrijft over zijn jeugd, bijvoorbeeld over de psychische problemen die zijn broer had, hoe hij daarop reageerde en hoe hij er tegen aankeek. En zo open gaat hij ook in op zijn homoseksualiteit, zijn verslaving, de diverse ziekten/aandoeningen die hij heeft gehad en hoe dat hem steeds weer aan het denken heeft gezet over zijn werk als dokter, en waarom hij er boeken over schreef.

Citaten:

Pag.19: 'Ik wist dat homoseksualiteit iets was wat diepe weezin opwekte bij sommige mensen; vandaar ook dat ik tegen mijn vader had gezegd: 'Zeg het alstublieft niet tegen mama – ze gaat vast helemaal door het lint.' Misschien had ik het mijn vader

ook niet moeten vertellen; over het algemeen beschouwde ik mijn geaardheid als iets wat niemand iets aanging, behalve mezelf. Het was geen geheim, maar er werd niet over gepraat.'

Pag.72: 'Bij andere gelegenheden gaf hij geen waarschuwing, maar werd hij agressief met veel geschreeuw, gestampvoet en hallucinaties – een van die keren smeed hij de prachtige staande klok van mijn moeder tegen de muur. Op die momenten waren mijn ouders en ik doodsbang voor hem. Doodsbang en vol schaamte – hoe konden we ooit vrienden, familie, collega's, wie dan ook, thuis uitnodigen als Michael boven razend en tierend rondspookte?'

Pag.74-75: 'Nu hij kalmeringsmiddelen nam, was zijn leven weliswaar minder turbulent, maar in mijn ogen steeds schraler en beperkter. *The Daily Worker* las hij niet meer, hij ging niet meer naar de boekwinkel op Red Lion Square. Hij had ooit min of meer het gevoel gehad dat hij deel uitmaakte van een collectief, een plek waar hij zijn marxistische denkbeelden kon delen met anderen, maar nu zijn strijd lust was gedoofd, voelde hij zich steeds meer een eenling, eenzaam.'

Pag.158: "Dat is het!" riep ik. 'Ik slik me suf aan chlooraalhydraat, maar gisteravond bleek ik opeens zonder te zitten.' 'Grote kluns die je bent! Jij schiet ook overal in door,' zei Carol. 'Je hebt jezelf een delirium tremens bezorgd.'

Pag.159: 'Mijn drugsgebruik was na mijn komst naar New York steeds verder toegenomen, deels ingegeven door de spaak gelopen verhouding met Karl, deels door het feit dat mijn werkzaamheden op niets leken uit te lopen en het bijbehorende gevoel dat ik niet voor de onderzoekskant had moeten kiezen.'

Pag.279: 'Wat me verwonderde en ontroerde, meer nog dan het feit dat ik een 'bestseller' had, was de stroom van brieven die ik ontving, veelal van mensen die zelf problemen hadden gekend waarover ik had geschreven in *Hoed* – gezichtsblindheid, muzikale hallucinaties en dergelijke –, maar die ze nooit eerder aan iemand hadden toegegeven en soms niet eens aan zichzelf. Anderen informeerden naar de mensen over wie ik had geschreven.'

Pag.401: 'Soms had ik het gevoel dat ik Engeland een beetje stiekem had verlaten. Ik had de beste Engelse opleiding genoten, de beste Engelse voordrachten en proza tot me genomen, de gewoonten en tradities van duizend jaar, en vervolgens had ik deze kostbare geestelijke bagage, alles wat er in mij was geïnvesteerd, het land mee uit genomen, zonder zelfs maar 'dank je wel' of 'dag' te zeggen. Niettemin bleef ik Engeland zien als mijn thuis.'

Pag.403: 'Het doktersleven, patiënten zien, werd niet vervangen' door het schrijven van *Stemmen zien*, *Het eiland der kleurenblinden* of *Oom Wolfraam*. Ik bleef patiënten bezoeken in het Beth Abraham, bij de Little Sisters en elders.'

Pag.405: 'In december 2005 openbaarde zich opeens, als vanuit het' niets, een vorm van kanker – een melanoom in mijn rechteroog, dat zich vertoonde als een plotselinge gloed aan één kant en daarna gedeeltelijke blindheid.'

Pag.408: 'Mijn gedachten, alles wat ik schreef en las, waren in die tijd inderdaad

gedeeltelijk gewijd aan pijn, een onderwerp waarover ik eigenlijk nooit had nagedacht.'

Recensies/Extra:

<http://www.athenaeum.nl/recensies/oliver-sacks-onderweg>

Jacob Zwaan: '(...) Bezeten activiteit is voor Sacks heel gewoon, zo kunnen we in zijn autobiografie lezen. Motorrijden deed hij al vanaf zijn achttiende en wanneer hij begin jaren zestig in Californië arts in opleiding is, trekt hij op vrijdagmiddag zijn witte doktersjas uit en zijn zwarte, leren motorpak aan. (...) Sacks vertelt, in een sneltreinvaart, weinig over zijn vroege jeugd, veel over zijn jonge jaren. Zijn studiejaren en jaren als arts in opleiding lijken de kern te vormen van wat Sacks in deze autobiografie kwijt wil en op die periode reflecteert hij dan ook het meest. Het was een inspirerende maar ook onzekere en heel moeilijke tijd voor hem. Daarna schrijft Sacks door tot aan het heden. Hij werkt min of meer chronologisch maar behandelt in de eerste plaats een aantal thema's, zoals familieleden, vrienden en werk. (...) In de loop der tijd heeft Sacks zoveel ontroerends en fascinerends meegemaakt, en dat heeft hem een tevreden en aantrekkelijk mens gemaakt. *Onderweg* kan niet anders dan je met nieuwe moed terugsturen naar je eigen leven.

<http://www.nrc.nl/nieuws/2015/02/19/neuroloog-oliver-sacks-gaat-dood-en-daar-schrijft-hij-prachtig-over/>

<http://www.vn.nl/oliver-sacks-de-neurotische-neuroloog/>